

○ Andrásfalvy Bertalan

Segítség

Hazánkban sok olyan falu van, melynek lakói az elmúlt évtizedekben elvesztették őseik földjét, vagy korábban is már csak napszámosként, de most föld és munkalehetőség nélkül, segélyből élnek. Több falu is azzal próbálkozott, hogy az önkormányzat tulajdonában maradt földeken, közmunkásokkal sikeres és jövedelmező zöldség és gyümölcs-kertészkedésbe fogott és ezzel biztosította e rászoruló megélhetését, sőt, a helyi óvoda vagy iskola konyháját is elláthatta egészséges élelmiszerekkel. Van olyan falu is, mely e tevékenységgel országos segélyszervezeteknek ajánlott fel terményeket. De vannak olyanok is, melyek megkísérelték ugyanezt, de nem sikerült nekik, mert az önkormányzatnak nem volt annyi földje sem, hogy azon megkezdhesék a munkát. Ott vannak ezek, ahol a falu egész határát néhány nagyüzem művelő gépekkel és nincs szükség élő munkára és nincs egy talpalatnyi eladó föld sem.

Az országlakók egészének jóléte, boldogsága nemzeti közügy. A szerencsésebb földbirtokosoknak is érdeke, hogy a nép ne szenvedjen ínséget. Történelmünk során többször is előfordult, hogy a hatalommal és vagyonnal is rendelkező nagyurak az egész nép, a haza – annakidején a jobbágyok javára –, ki nagyobb, ki kisebb mértékű anyagi áldozatot hozott, és az egész nemzetért önzetlenül és bátran életüket is kockáztatva harcba indultak. Ezt a mindig hiányolt és óhajtott egységet, szolidaritást idézi fel nekünk október hatodika, az aradi vértanuk emléke. Azoknak a hősöknek a tisztelete, akik a jobbágyfelszabadító forradalom és nemzeti függetlenségért küzdő szabadságharc vértanúi lettek, pedig mint gazdag földesurak, nemesek és grófok, a régi jobbágyvilág korlátlan haszonélvezői voltak.

Óriási dicső tettet hajtana végre és több ezer honfitársunk életét

mentheti meg és teheti jobba az, aki nagy földbirtokából néhány hektárt átenged egy olyan szegény falu önkormányzatának, mely ezen a földön először közmunkával, majd egyre gyarapodva virágzó gyümölcs és zöldség-kertészetét vállalkozássá emelve megélhetést biztosíthatna több száz föld- és munkanélkülinek, miközben egészséges közétkeztetést is biztosíthatna óvodájának és iskolájának is.

• Falvaink elnéptelenedésének másik oka a helyi kisiskolák megszüntetése. Már Klebelsberg minisztersége idején is küzdöttek ez ellen és lényegében elérték azt, hogy a gyermekek 5 kilométeren belül megtalálták iskolájukat, nem kellett többet gyalogolniuk vagy utazniuk. Ezekben a kis falvakban és tanyasi iskolákban úgynevezett osztatlan tanítás folyt. Ez azt jelentette, hogy egy tanító vagy tanítónő egy osztályteremben tanított több évfárhoz tartozó gyermeket, vagyis például az elsőöktől a negyedikesekig együtt voltak. Amíg az egyik évfárral foglalkozott, addig a többiek kiadott feladataik megoldásán dolgoztak. Ennek a tanítási módnak több előnye is volt. A tehetségeseket előbb észrevették, a lemaradókat könnyebb volt felzárkóztatni, de mindenképp a legnagyobb előnye az volt, hogy egy-egy tanulóval a tanító többet tudott foglalkozni, mint egy 30-40-fős osztott tanítású osztályban. Számos példánk van arra, hogy neves tudósaink és művészeink ilyen osztatlan iskolában kezdték meg tanulmányaikat. Hallottam arról is, hogy például Angliában ott is lehetett osztatlan tanítás, ahol azt a gyermekszám nem indokolta. Ahol helyben a gyermek nem talál iskolát, hosszabb, nemegyszer több órás utazásra is kényszerülhet, ami alatt nem tanul, nem is pihen, és számos veszélynek, balesetnek és erőszaknak is ki van téve. A jó, helyi iskola minden

falulakó érdekében állt. Sok helyen még az 1940-es években is, a falu tanítóját a szülők azzal is megbecsülték, hogy hetenként váltva gondoskodtak vendéglátásáról. Azonkívül a bejárónak nevezett, más faluból érkező diák alig tud részt venni a tanítási időn túli foglalkozásokon, szakkörökben, művészeti csoportokban, sportolásban.

A kisiskolák visszaállításával párhuzamosan újra kell alakítanunk az iskola- vagy tankerteket is, nemcsak a kisiskolákban! (Újabbán egész Európában megpróbálnak ilyeneket felállítani, még nagyvárosok emeletes épületeinek tetején is, és ezekben tartják a biológiai és környezetvédelmi órákat.) Nálunk a tankerteknek igen nagy szerepe volt az ország mezőgazdasági műveltségének emelésében, korszerű ismeretek, eljárások, eszközök elterjesztésében. Például; amikor a filoxéra-vész az ország hegy- és dombvidékeinek kötött talaján virágzó szőlőt csaknem teljesen elpusztította, a földművelési és közoktatási minisztérium együttműködésével kiképezték a falusi tanítókat a veszély elhárítására, a permetezés és oltás fortélyaira, akik azt a tankertekben megtanították, nemcsak a gyermekeknek. Ennek köszönhető, hogy Európában Magyarországnak sikerült leggyorsabban e pusztító vész után helyreállítania szőlőművelését. Napjainkban a bio-gazdálkodás, a fenntartható fejlődés korszerű eljárásait lehetne így elterjeszteni, hiszen hazánk egyedülálló, másutt el nem érhető minőségű gyümölcsöt és zöldséget tudna előállítani, nemcsak hazai fogyasztásra. A középkor óta dicsérik Európa-szerte ezeket, meg halaink és háziállataink húsának minőségét is. Óriási lehetőségünk van mindezek korszerű termelésének újratanításában, elterjesztésében. Ennek a munkának lehetnének támaszpontjai a tankertek, az önkormányzatok vállalkozásaival.

Történelmünk minden tragikus fordulata, országot pusztító veresége a magyar társadalmat megosztó széthúzásra, a hatalmasok kapzsiságára vezethető vissza: Muhi, Mohács, Világos, Trianon... Amikor úr és jobbágy, gazdag és szegény összefogott, legyőzhetetlenek voltunk. Vannak ügyek, melyeket az államhatalom, a törvényhozás nem tud igazán rendezni, csak a hazafiúi áldozatvállalás, a szép, nem várt, példamutató tett, mely mindig talált követőkre. Ez a reményünk.